

ตำนานพระญาณมิกราช

พระญาณมิกราช

ตำนานพระญาณมิกราช หรือตำนานพระญาณมัม เป็นเรื่องที่ถูกกล่าวถึงในพงศาวดารพระนคร คือ ผู้ที่จะมาตั้งสอนคนแทนพระพุทธเจ้าในกัลป์ที่ไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ในโลกนี้ แต่ในตำนานสุวรรณคำแดงนั้นกล่าวว่า “ในครั้งนั้นพระญาณธรรมปรากฏในเมืองฮ่อ” ทำให้เห็นว่า “พระญาณมัม” หมายถึงกษัตริย์ผู้ทรงอำนาจมากกว่าที่จะเป็น “พญาจักรพรรดิราช” ดังเช่นที่ปรากฏในไตรภูมิพระร่วง ทั้งนี้ ตำนานพระญาณมิกราช ซึ่งอ้างว่า “ได้จากเมืองพุกามมาแล” ซึ่งศูนย์ส่งเสริมและศึกษาวัฒนธรรมล้านนาไทย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ได้ปริวรรตไว้เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๓ มีใจความกล่าวไว้ดังนี้

ในตอนต้นเรื่อง กล่าวถึงความเดือดร้อนประการต่างๆ ที่เกิดมีในบริเวณเมืองเชียงใหม่กับลำพูน แล้วจึงกล่าวถึงพญาตนหนึ่งอยู่ทางฟากตะวันออกของน้ำแม่ระมิงคือน้ำแม่ปิง พญาดังกล่าวมีบุตร ๒ คน แล้วทั้ง ๒ ได้รบกันที่เชิงคอกอุจจุคือคอกสุเทพ บุตรที่เกิดในปีจุได้เป็นพญาแทนพ่อ ต่อมาก็ถูกพญากบปราชแห่งเมืองได้ยกขึ้นมารบจน ถัดจากนั้นพญาซึ่งอยู่ด้านตะวันออกและตะวันตกของน้ำแม่ปิงจะรบกัน หลังจากนั้นท้าวพญาทั้งหลายที่อยู่บริเวณขุนน้ำแม่ปิงจะหาศีลธรรมมิได้ ซึ่งเป็นเหตุให้พญาทาง “ฝ่ายสมุทร” หรือทางใต้ ยกทัพขึ้นมาตามลำน้ำแม่ระมิงแล้วรบกันที่เชิงคอกอุจจุ เลือดจะตกในทีนั้นมากจนหนูข้ามไม่ได้

พระญาณมิกราชจะปรากฏที่ “นาไร่หลวงแห่งเมืองหริภุญชัย” แล้วพระญาณมิกราชหรือพระญาณมัมจะเป็นผู้ห้ามการรบต่างๆ ครั้งนั้นจะเกิดมีปราสาทเกิดที่ผาก่อนใหญ่บนอกเมือง พระอินทร์จะมาสร้างน้ำและเป่าหอยสังข์ ท้าวจุลโลกบาล เทวดา ศีเสื้อ(อารักษ์) จะเอาของวิเศษต่างๆ ไปมอบให้เนื่องในการอภิเษกให้เป็นพญาธัมม พระวิษณุกัมมจะมาเป็นสารดี พระอินทร์จะนำนางแก้วจากอศรครุทวีปมาให้ รวมทั้งธิดากษัตริย์ต่างๆ ในชมพูทวีป

อีก ๑๘,๐๐๐ นาง แล้วพญาธัมมิกราชและพระอินทร์จะช่วยกันสร้างเมืองลำพูนให้เป็นมหานคร ให้ชื่อว่า “อินทปราชการ” และสร้างเครื่องประดับถวายพระธาตุหริภุญชัย แล้วขุมทรัพย์ทั้งหลายจะปรากฏขึ้น ซึ่งพญาธัมมิกราชจะได้แจกจ่ายแก่คนทั้งปวง

พญาธัมมิกราชไปเมือง “นครหลวง” ซึ่งมีรูปหมูทองคำอยู่ที่สี่มุมเมือง นำเอาคัมภีร์ทั้งหลายมาตรวจสอบ คัมภีร์ที่ผิดก็จะเผาเป็นมุกร์กทำเป็นพระพุทธรูป ก็ขุมทรัพย์ไม่ถูกตามวินัยก็จะทรงให้เสียถึ ถัดนั้น พญาธัมมิกราชจะสอนคนทั้งหลายให้ตั้งอยู่ในธรรม แล้วไปบูรณะเมืองราชคฤห์ สาวัดดี และมณฑลเทศแล้วจึงกลับสู่เมือง “อินทปราชการ” ใน พ.ศ. ๑๕๒๐ รัชชของพญาธัมมิกราชองค์ก่อน ที่มอยู่ในแม่น้ำอิรวดีก็จะผุดขึ้น หากธัมมิกราชไปในที่ใดก็สิ้นระงังนั้น พระองค์จะมีบุตรที่คิดเหมือนชาติและกัณหา พระองค์จะสร้างเจดีย์และพระพุทธรูป เมื่อมีการเฉลิมฉลองนั้น จะมี “ฝนห่าแก้ว” คือฝนตกลงเป็นแก้วมณีลงมาในชมพูทวีป ซึ่งพระองค์จะป่าวให้คนทั้งหลายเก็บเอาแก้วมณีมีค่าขึ้นไปตามความปรารถนา

คนทั้งปวงจะอยู่เป็นสุข ไม่มีการทะเลาะกัน ทุกคนจะถือศีลบำเพ็ญภาวนาเคารพผู้เฒ่าผู้แก่

ครั้งที่อาจารย์กล่าวไว้เป็นอุบายว่ากาลามนคนางว่าทำไมมิงไม่กรอก นกยางว่าเพราะปลาไม่ออก ปลาเอ๋ยทำไมไม่ออก เพราะหญ้ารก หญ้าเอ๋ยทำไมจึงรกนิก เพราะวัวไม่กิน ทำให้วัวไม่กินหญ้า วัวว่าเจ้าเจ้าของไม่ปล่อยคน ทำให้เจ้าของวัวไม่ปล่อยวัว เจ้าของวัวว่าปวดท้อง ทำให้มิงปวดท้อง เพราะข้าวไม่สุก ทำให้ข้าวไม่สุก เพราะไฟไม่ลุก ทำให้ไฟไม่ลุก เพราะฟืนเปียก ทำให้ฟืนเปียก เพราะฝนตกมาก ทำให้ฝนตกมาก เพราะกบเขียดร้องเรียก ทำให้กบเขียดจึงร้อง เพราะงูจะกิน ทำให้งูจะกินกบเขียด เพราะกบเขียดเป็นอาหารของงู งูนั้นได้ทั้งอีกที่ฟักไข่ออกมาเป็นงูในเมืองนาค เมื่อกบป่วยตายและได้ให้เมืองนาคไว้แก่งูนั้น ไม่รู้จักคิด งูนั้นไม่มีบุญ เมื่องูนั้นเกิดมาได้ ๕๕ ปี จะเกิดอุบาทว์ในเมืองนาคนั้น อาจารย์เจ้ากล่าวไว้ว่า อุบาทว์เหมือนปัญหาของงูก็เปรียบเหมือนอีกาและนกยางที่ไม่กรอก คือได้พญาที่ไม่สามัคคีกัน ปลาไม่ออกได้แก่พญาธัมมิกราชยังไม่บังเกิด หญ้ารกได้แก่กัมภีร์วิภูฏิวได้แก่พ่อเรือนที่ไม่รู้จักทำบุญให้ทาน เจ้าของวัวได้แก่พญาโง่บาปที่ไม่ทำบุญให้ทาน ข้าวไม่สุกได้แก่กสิยที่ที่จะเกิดศึกแก่กันทั่วไป

เมฆเป็นสีเหลืองสีแดง เมฆเป็นเหมือนธงเป็นรูปเหยี่ยวอยู่ทางทิศตะวันออก ถือว่าเป็นเหตุอัศจรรย์ แร้งกามบินโฉบไปมา เหยี่ยวเกาะที่เรือน ก็เป็นอัศจรรย์ รูปเทวดาและพุทธรูปมีเหนือไหลก็เป็นอัศจรรย์ ดาวหางเกิดขึ้นก็เป็นอัศจรรย์ ต้นไม้ที่ไม่ควรมีดอกผลกลับมีดอกผลก็เป็นอัศจรรย์ ต้นไม้ที่ไม่หอมเกิดหอมก็เป็นอัศจรรย์ ไม้ตายแล้วมีแก่นหอมเหมือนไม้จันทร์ก็เป็นอัศจรรย์ แผ่นดินแข็งแค้นเมื่อลมพัดกลับมีกลิ่นหอม คนโง่บาปกลับโง่บุญ คนโง่บุญกลับโง่บาป เมืองเดียวเกิดมีพญาชิงอำนาจกัน แต่นั้นคนก็เลววิาทมาพินกัน พระอินทร์จะมาเป่าสังข์ในอากาศทำให้คนตกใจกลัว คนจะโกหกกัน กุติผีเข้าสิงคนให้ฆ่าฟันชิงทรัพย์แย่งลูกเมียกัน ถัดนั้น เทวดาจะพุ่งได้ไปในอากาศ ๓ ครั้ง ทำให้เกิดแผ่นดินไหวสองครั้งในวันเดียว เมื่อมีเหตุดังนี้แสดงแล้ว ก็หมายความว่าองค์ธัมมิกราชจะบังเกิด

ลักษณะของธัมมิกราชเมื่อจะเป็นพญานั้น มีกายสีขาวเหลืองเหมือนทองหยด ลักษณะดี ฟันงามมีเสียงรุ่มนวล มีขนขาวเส้นหนึ่งเป็นอยู่ที่โบน้าด้านซ้าย แต่ก่อนเป็นคนยากไร้แต่มีเพชร อยู่ที่โบน้าถูกคนไล่ให้หนีจาก บวชสองครั้ง และเมื่อบวชนั้นเหล่าสงฆ์ไม่ชอบพอลาสิกขาบทแล้วอยู่ที่โบน้าก็ไม่ชอบ ท่านให้ความเมตตาต่อคนยากไร้ รักคนโง่บุญ ท่านมีบุตรหญิงชายอย่างละสอง ได้เรียนวิชาการมากมาย มีลูกสี่ห้าคน เมื่อบวชนั้นอยู่ทางปลายน้ำ แต่เมื่อลาสิกขาบทกลับอยู่ด้านเหนือ น้ำ สง่างามเหมือนช้างเอราวัณ ตอนที่บวชนั้นนอนเหมือนลิงลม แต่เมื่อลาสิกขาบทแล้วนอนเหมือนนกพิราบ เมื่อจะได้เป็นพญาถิ่นนอนเหมือนราชสีห์ ท่านจะมาสืบหาคนที่เกิดในปีจุได้ตั้งแต่ “ปีเต่าเส็ดถึงปีกุดเป่า” เมื่อธัมมิกราชจะปรากฏเป็นพญานั้น จะมีม้าแก้วอยู่ที่คอกอุจจุสงเชียงดาว พระแสงขรรค์ชัยศรีและแก้ววิเศษนั้น เทวดาจะนำมาให้มีสี่ต่อพันหนึ่งเป็นบริวาร ศีเสื้อและญาติจะเรือเอาเราทองมาอภิเษก พระอินทร์จะให้น้ำอมฤต ทำให้ท่านมีรูปงามและรู้ปฏิภะทั้งปวง ท่านจะมาทำให้ศาสนารุ่งเรืองในหริภุญชัย เมืองฝาง เมืองละโว้และชำระคัมภีร์ทั้งปวง ทำให้คนทั้งหลายเป็นสุขด้วยข้าวของต่างๆ ถัดนั้น “หมู่หน้าแข็งคนขาว” จะเอา เมืองวิเทหะและจุฬินมาถวาย จะมาสร้างปราสาทถวาย ธิดากษัตริย์ทั้งปวง จะมาถวายตัว ธัมมิกราชจะครองเมืองได้ร้อยปีและโอรสของท่านจะครองต่ออีกร้อยปี คนทั้งหลายจะมีความสุขทุกเมื่อ

“ตำนานธัมมิกราชอันนี้ ได้แต่เมืองพุกา(พุกาม)มาแล” ผู้ใดที่ได้เขียน ได้รักษาและได้บูชาเหมือนกับบูชาธัมมิกราชแล้ว ก็จะได้เงินทองมากขึ้น “ตำนานธัมมิกราชจบเท่านี้ ก่อนแล สกราชได้ ๑๓๑๓ ปีเก่าได้ พ.ศ.๒๕๕๓